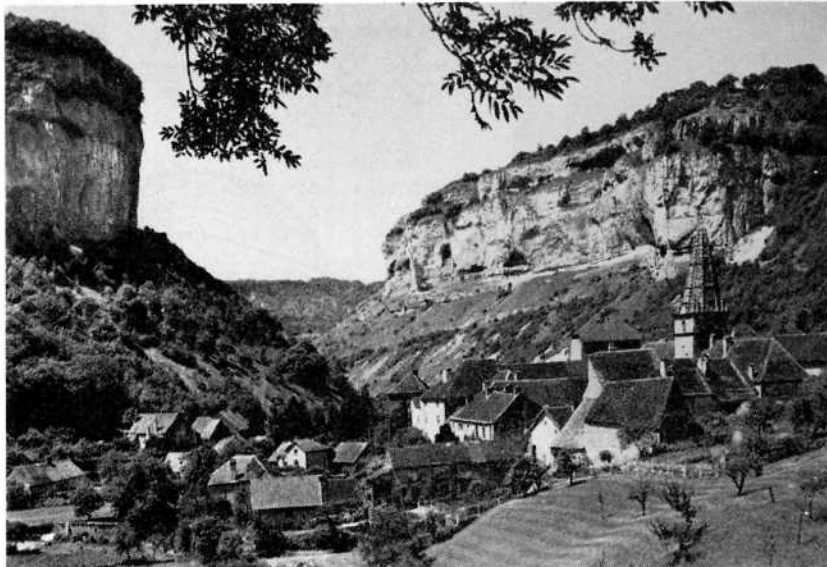

VÅRPROGRAM

- 22 / 1 Bildvisning
Se annons i Leksandsbladet v. 3
Samling i Leksandshallens cafeteria kl. 19.00
- 19 / 2 Frankrike-afton
Se annons i Leksandsbladet v. 7
Samling i Leksandshallens cafeteria kl. 19.00
Nedan: Vy från La Vallée de Baume-les-Messieurs.

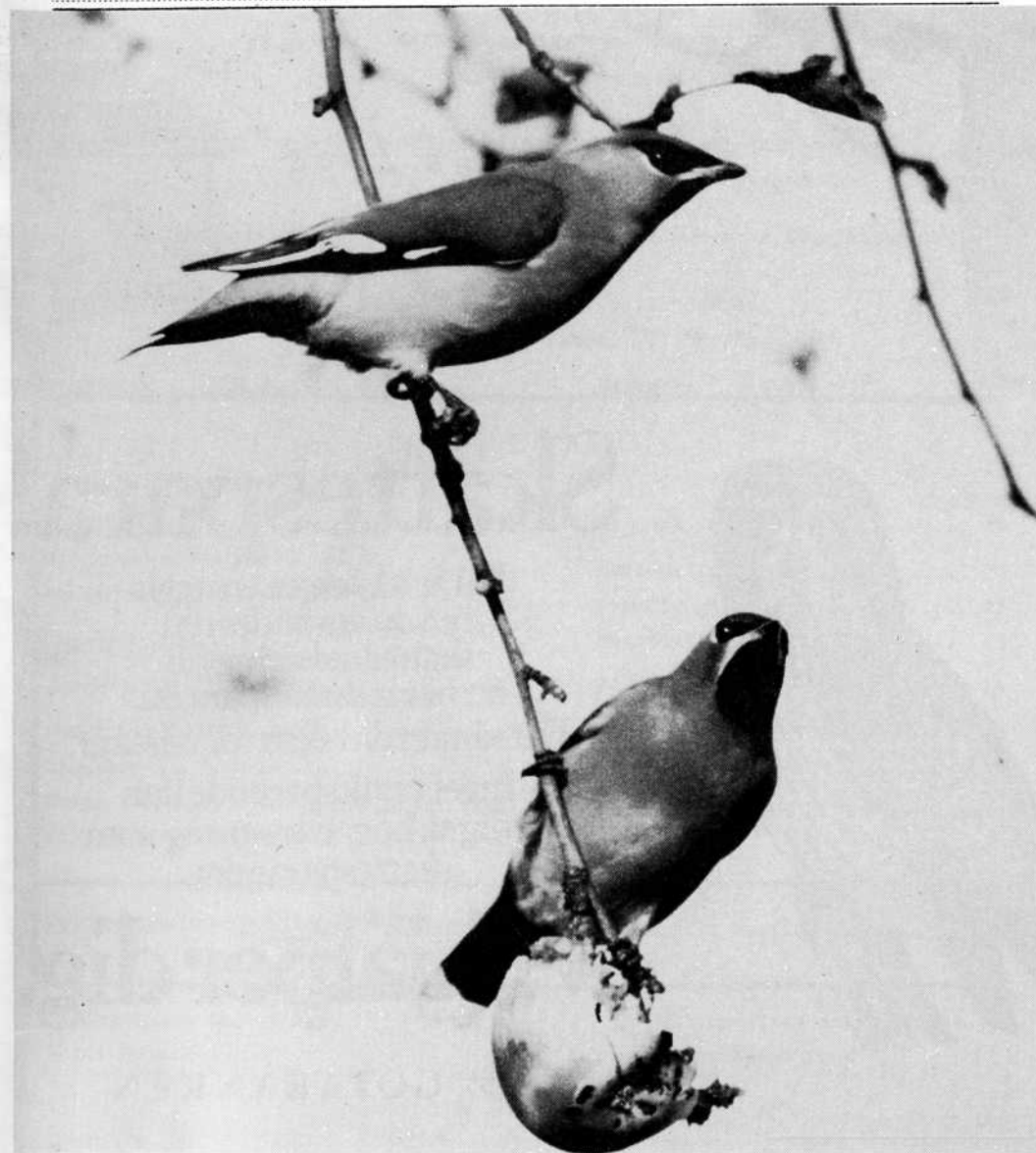

- 12 / 3 Filmafton
Arne Johansson från Dala-Järna visar film.
Se annons i Leksandsbladet v. 10
Samling i Leksandshallens cafeteria kl. 19.00
- 26 / 3 Ugglevaka
Se annons i Leksandsbladet v. 12
Samling vid Leksandshallen kl. 19.00, åter kl. 23.00
Medtag fika!!!
- 12 / 4 Orrspel
Se annons i Leksandsbladet v. 14
Samling vid Leksandshallen kl. 04.00
Medtag fika, och klä er varmt!!!
- 25 / 4 Arbetsdag - Limsjön
Se annons i Leksandsbladet v. 16
Sedvanligt vårarbete kl. 08.00 - 12.00
Invigning av nya tornet.
Medtag fika!!!

Leksands Fågelklubb

INFORMATIONSBLAD Nr 3 1981

VIVO**ERIKSSONS LIVS**
ALVIK Telefon 222 34

"Vi k^äkar
f^ägelfr^ö fr^{ån}
Erikssons Livs"

Skattespara!

Du är klok som en uggla
om du använder din
skatteåterb^äring till
att b^örja skattespara nu.
Det s^änker din skatt f^{ör} n^ästa ^{år}!
Inget banksparande kan
ge dig s^å h^ög avkastning som
skattesparandet.

Vi hjälper dig.

GÖTABANKEN

 Leksands
Fågelklubb

INFORMATIONSBLAD

UTGIVEN AV LEKSANDS FÅGELKLUBB

Ansvarig för utgivningen: Staffan Müller, Sturollasgattu 3
793 00 Leksand, Tel. 0247/134 95

Redaktion: Conny Hansson, Staffan Müller,
Kjell Leander o Ove Östberg

Adressändringar: Skriftligen till Kjell Wallberg,
Hagagatan 30, 793 00 Leksand

Tidskriften utkommer med 3 - 4 nr/år. Medlemmar i Leksands fågelklubb er-
håller skriften gratis.

Medlemsavgift för 1982: Vuxen.....30kr/år
Ungdom och studerande....15kr/år

Postgiro: 438 26 34 - 6 Bankgiro: 456 - 4373

INNEHÅLL:

Medlemsvärvningen 1982.....	4	Rapport från årsmötet.....	18
Försvurningen är vårt största miljöproblem.....	5	Årsberättelse.....	20
Ledskar.....	9	Ovanlig gås i Byrviken.....	23
Projekt BERGUV-DALARNA.....	10	Fototävling.....	24
Naturhistoriska riksmuseet.....	12	Fåglar vid Dragsängarna.....	26
Ungdomarnas program.....	14	Ulf Risberg.....	28
Conny Hanssons sida.....	15	Limsjöns fågelsång.....	30
Mittuppslag: KANADAGÅS.....	16	Program.....	32

MANUSSTOPP FÖR NR 1/82: 15 JANUARI 1982. Insändes till Staffan Müller.

Omslagsbild: Sidensvansar

Foto: Gunnar Lind

Mittuppslag: Kanadagås

Foto: Kjell Bond

Fågelklubben har nu drygt 300 medlemmar. Det är en siffra som vi inte alls vågat drömma om när föreningen bildades 1976.

För att trygga utgivningen av informationsbladet och eventuellt ges möjlighet att återigen ge ut 4 nummer per år, behövs ytterligare ca 100 medlemmar.

Det finns massor av Leksandsbor som säger att de länge funderat på att gå med i vår förening.

HJÄLP DEM!

Fågelklubben står för en verksamhet som berör alla medborgare i kommunen. Visst kan vi då också värva 100 till.

Ett medlemskap för 1982 är en jättefin julklapp.

Ring Staffan Müller, tel 134 95 så skickar han över ett exemplar av nr 3/81 samt ett medlemskort för år 1982.

Sätt samtidigt in 30 kronor för vuxen medlem
15 kronor för ungdomar och studerande
samt familjemedlem

på postgiro 4382634-6

eller bankgiro 456 - 4373

Glöm ej att uppge namn, adress, telefon och födelseår på den du uppvaktar!

Välkommen nya medlemmar!

Anders Flinth
Leif-Ake Wiklund
Elisabeth Eronn
Martin Eronn
Ingrid Eronn
Svante Hjolman
Bengt Nisses
Erik Skarp
Lars Storén
Sonja Wickman
Erik Berglund
Gunnel Berglund

Nr 935

Leksands
Fågelklubb

God Jul!

19 82

Kr: 30:-

Kassör

Försurningen är vårt allvarligaste miljöproblem

Vi har nu under ett par decennier blivit varse de enorma problem som följer med förbränning av fossila bränslen, ex.vis kol och olja. Trots oroväckande larmrapporter har i stort sett ingenting gjorts, vare sig på lokal, regional, nationell eller global nivå. Egentligen finns det redan nu lösningar på detta enorma problem. Tyvärr förhåller det sig dock så att vi fortfarande rycker på axlarna och tycks förlita oss på att allting ordnar sig ändå.

Vad är då försurning?

Miljöproblemen som uppstått pga försurningen kan kemiskt förklaras med att mark och vatten tillförs allt för många vätejoner (kemisk beteckning H⁺). Dessa vätejoner bildas vid förbränningen av fossila bränslen, ex.vis kol och olja.

Det är främst svavel- och kväveoxider som utgör försurande avgaser vid förbränningen.

Dessa oxider sprider sig i atmosfären. En del landar som torra partiklar, medan resten tas upp av vattenångan för att slutligen falla ner som utspädd svavelsyra tillsammans med nederbörden.

Omräknat i koncentrerad svavelsyra rör det sig om ofantliga mängder syra som årligen droppar ner över vårt land. Ca 1 milj. ton!

En stor del av dessa nedfall här- rör sig från kontinentens industrier, men proportionellt svarar Sverige för en minst lika stor del av avfallet som övriga Europa. Vi exporterar en stor del av våra

sura avgaser till länderna i öst, Finland och Sovjet.

Vad händer då när dessa enorma mängder syra tar mark?

Varje år går miljardbelopp till spillo genom försurningens vittring på byggnader och stålkonstruktioner.

För djurlivet är framtiden dystert. En stor del (ca 10 %) av våra sjöar är i dag så starkt försurade att alla högre organismer, ex.vis fiskar och groddjur dött ut.

Bland mikroorganismerna har en stor förändring skett, så att endast en viss typ av alger finns kvar. Detta har förutom att förmultningsprocesserna i sjöarna fördröjts, inneburit att det levande, som livnärt sig på algerna, helt enkelt dött ut.

Att detta har inneburit stora påfrestningar på den naturliga balansen i många ekosystem behöver väl ej påtalas.

I många fler sjöar än de här

Tema: Försurning

UTSLÄPP AV SO₂

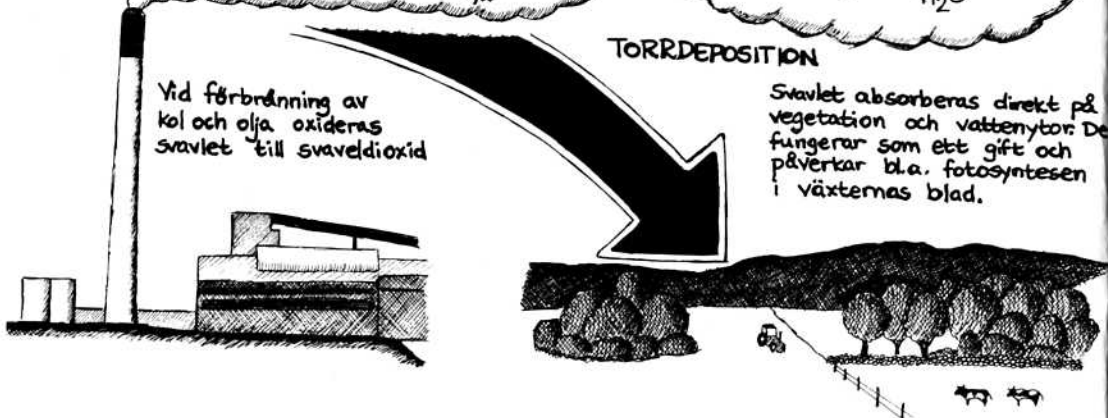
Storbritannien	5,6 milj ton/år
Östtyskland	4,0
Västtyskland	3,9
Polen	3,0
Sverige	0,8
Danmark	0,6
Norge	0,2

SO₂

Vid förbränning av kol och olja oxideras svavlet till svaveldioxid

TORRDEPOSITION

Svavlet absorberas direkt på vegetation och vattenytor. De fungerar som ett gift och påverkar bl.a. fotosyntesen i växternas blad.

nämnda, närmar sig pH-värdet gränsen för vad ens de starkaste organismerna tål. Detta innebär att vi inom en snar framtid kommer att erfara att så gott som samtliga sjöar inom vissa områden i sydsverige, längs västkusten samt i västerberglagen/Värmland, kan klassas som döda.

Naturens självläkedom.

Varje sjö och landområde har en viss förmåga att själv klara av de sura nedfallen.

I jorden och på sjöbotten finns det ämnen som har förmågan att neutralisera de sura regnen.

Tidigare i texten sades det att de sura nedfallen har ett överskott på vätejoner (H⁺). Dessa vätejoner har den egenskapen att de sänker en vätskas pH-värde.

En neutral vätska har pH-värdet 7, medan en syra således har ett lägre värde.

I naturen finns det andra ämnen som har ett underskott på vätejoner. En lösning av dessa har alltså ett pH-värde som överstiger 7.

Ett exempel: En hydroxidjon (tecknas OH⁻) kan blanda sig med en vätejon. Resultatet blir då:

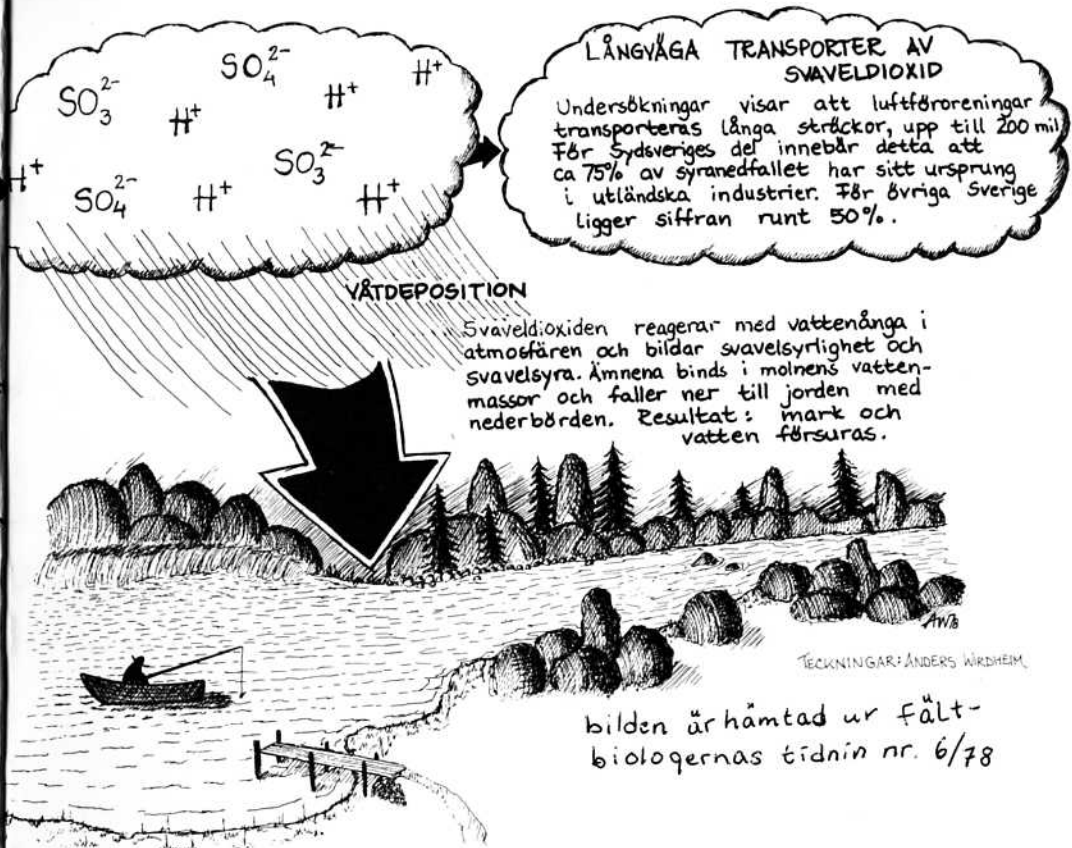
H₂O, javisst vatten!

Man kan alltså genom en tillförsel av hydroxidjoner, återställa ordningen i en försurad sjö.

Sjöarnas och markernas förmåga att själv neutralisera ett överskott på vätejoner, beror alltså på berggrundens struktur och jordarnas sammansättning.

Man talar om sjöarnas buffertförmåga.

En god buffertförmåga medför att mycket syra kan tas emot utan att pH-värdet förändras

VÄTDEPOSITION

Svaveldioxiden reagerar med vattenånga i atmosfären och bildar svavelsyrighet och svavelsyra. Ämnena binds i molnens vattenmassor och faller ner till jorden med nederbörden. Resultat: mark och vatten försuras.

bilden är hämtad ur fältbiologernas tidning nr. 6/78

sig nämnvärt.

Kalk i berggrunden.

Områden vars berggrund innehåller mycket kalk har en god buffertförmåga, medan arberget har en svag beredskap mot sura nedfall.

Större delen av Europa vilar på sedimentära bergarter, rika på mineraler som kan neutralisera syra. Även kring Siljan finns det ju gott om kalk i berggrunden. Men Skandinavien i stort vilar på urberget.

Detta medför att man ute i Europa fortfarande kan förbränna kol och olja utan att sjöarna tycks ta någon skada, medan Skandinavien sjöar snabbt försuras.

Till slut kommer även de kalkrika länderna att märka pH-sänkningar. Då har de goda jordarna och bergen utarmats på vätejonätare. När dessa börjar ta slut, får snabbt syrorerna övertaget och sjöarna försuras.

Riskerna med det som nämnts är således att försurningen i vårt land gått mycket långt innan kontinenten reagerar på egna försurningar.

Livräddning

Innan internationella överenskommelser om rening av rökgaserna har fattats, kommer många sjöar att dö, såvida inget görs för att rädda dem.

Ett bra sätt att uppehålla livet i en sur sjö är att kalka den.

Detta är ingen nyhet.

Bl.a. har två sjöar i vår kommun åtgärdats. Sjöarna Yxen och Skäppsjön i västra Leksand hade under slutet av 70-talet så låga pH-värden att fisken började dö ut.

Den kalkning som ägde rum för flera år sedan, har än i dag en positiv inverkan på vattnen.

Vad skall vi göra?

Vi är alla ansvariga för det som händer med vår miljö, kommande generationers livsrum.

Även om vi ej kan beskyllas för att vara delaktiga i kontinentens enorma utsläpp och inte ens göras ansvariga för våra egna föroreningar, kan vi göra mycket för att förbättra situationen på hemmaplan.

Ex.vis kommer en medveten satsning på kalkning av försurade sjöar i Leksands kommun att avsevärt öka förutsättningarna för en restaurering av dessa den dag då internationella överenskommelser stoppar syran vid källan.

Jag hoppas mycket på de samarbetsstrevare som i dagarna tagits mellan hälsovårdsnämnden och de tre naturvårdsinriktade föreningarna i kommunen.

Kan vi enas om ett vettigt kalkningsprogram för de kommande åren, är troligen stora naturvärden sparade för framtiden.

En enkel lösning.

Det är egentligen mycket genant att vi skall behöva lägga ner så stor möda på att sprida ut kalk i de områden som drabbats, när lösningen på problemen, dvs stoppa utsläppen, är

löjligt enkel. Det är tekniskt sett fullt genomförbart att före förbränningen avsvavla allt det bränsle vi använder.

Ekonomiskt sett torde problemet vara lika lätt att övervinna.

I dagsläget skulle det kosta Sverige ca 200-300 miljoner kronor att halvera de inhemska utsläppen av svavel. En total svavelrening av landets avgaser skulle kosta ca 10 ggr mer.

Jag tycker att en kostnad på 2 - 3 miljarder kronor är en fullt acceptabel utgift för att nå så elementära mål.

Enbart korrosionsskador på bilar och andra materiella skador torde årligen ge kostnader som vida överstiger de nämnda beloppen.

En princip.

Enligt min mening skall rening av industriutsläpp, rökgas från värmelanläggningar samt bilavgasrening omfattas i produktions- och nyttjandekostnaderna. Det är självklart att vi i dag baserar priset på en vara, på lönekostnader och råvarukostnader.

Kort sagt.

Nutidens människor skall inte tillåtas omåttligt att tära på jordens resurser och medverka till en miljöförstöring, vars konsekvenser senare skall belastas kommande generationer, vår framtid.

Staffan Müller

LEDSKÄR

Leksands fågelklubb har besökt ostkusten för att bese det årliga höststräcket bland flyttfågelnarna.

Målet för denna resa blev Ledskär, en grund havsvik strax söder om Älvkarleby.

Ledskär är främst känd för den mängd vadare och rovfågel som passerar här på väg söderut. Många fåglar stannar till och provianterar på de långgrunda och näringsrika stränderna.

Ett 15-tal medlemmar från fågelklubben, främst ungdomar, fick se en hel del lite ovanligare fåglar.

Stora flockar kärrsnäppor, kustpipare och brushane observerades. En stor gåsplog, innehållande ca 300 sädgäss passerade. En blå kärrhök höll också till längs stränderna.

Medlemskap 1982

Dags att betala årsavgiften!

30 kr/vuxen

15 kr/ungdom, familjemedlem

Försök att betala in Ditt medlemskap för 1982, redan nu, med hjälp av bifogad postgiroblankett.

Det är väldigt svårt att veta hur stor upplaga av tidningen som skall tryckas, när många inbetalningar kommer sent på säsongen.

Av övriga lite ovanligare fåglar som märktes vid Ledskär kan nämnas snatterand och småtärna.

På väg ut till ytterskären vid Björns skärgård observerades bl.a. några nötkräkor.

Väl ute i Björns skärgård fick resenärerna träffa på en mycket ovanlig fågel. Dvärgmåsen, som hos oss finns endast på Öland och Gotland samt längst i norr, jagade bland fiskebåtarna vid Björns vackra fiskeläger.

En lyckat utflykt som med all säkerhet kommer att bli en årligen återkommande begivenhet.

Projekt "Berguv Dalarna"
vill genom avel och ut-
plantering skapa en livs-
kraftig berguvstam i Dalarna
Postgiro 93 07 09-1

Teckning av Jonas Lundin 1979

DALARNAS
ORNITOLOGISKA FÖRENING

PROJEKT BERGUV DALARNA

DOF's projekt berguv har genomfört ännu en lyckad säsong. Fågelklubben bistår ju projektet med hjälp, så till vida att vi förmedlar det foder som går åt för att föda fåglarna. Därför är projektet också lite extra nära för vår del. Här följer en kort rapport om årets resultat.

4 avelspar

I Dala-Floda inhyser Gunnar och Hans Ingritz 3 avelspar. 2 av dessa gick till häckning och fick omsider 6 ungar sammanlagt.

Det 3:e paret verkar dock inte trivas ihop, eftersom de ej ynglade trots att de är könsmogna.

Ragnar Nyberg, Gagnef, erhöll i fjol ett avelspar, som i år var förstagångshäckare. De lyckades få fram 1 unge.

Av årets 7 ungar, skall Lars-Erik Olsson i Nykroppa, återfå 2 st. Han har tidigare upplåtit uvungar till Dalaprojektet.

Övriga ungar kommer i sinom tid att utplaceras i Dala-skogarna.

Av fjolårets 5 ungar finns endast en hona i fångenskap. De övriga har släppts i Dalarna och Gästrikland.

Nu får vi hoppas att första uvropen snart skall höras från gamla uv-berg även i Leksand.

Vi önskar DOF lycka till med detta fina projekt.

HÄLSO- och FRISKVÅRDCENTER vid SILJAN

Fasta - Veg hälsokost - Behandlingar - Motion - Aktiviteter

TEMAVECKOR: Ring 0247-122 31 för prospekt!

Även middagsgäster och daggäster

NATURHISTORISKA RIKSMUSEET

Kungliga huvudstaden Stockholm utgör ett för naturvänner ej föraktligt område.

Kan man koppla bort närheten till storstadens buller och avgaser ser man snart att det även här finns grönytor som är väldigt intressanta.

Mälarstränderna, de små vasssjöarna och parkerna, utgör oaser som dragit till sig mycket fågel.

Sparvhöken är vanlig, näktergalen och stenkäcken finns också här och var.

Sjöarna innehåller de för biotopen typiska arterna, bl.a. svarthakedopping och brunand.

Stockholms ström, mitt i centrum, besöks av ett otal änder, gäss och svanar. Ibland t.o.m. någon havsörn.

Nu behöver man ej göra strapatsrika exkursioner för att finna på intressanta studieobjekt. Inbäddat i lummig grönska ligger Naturhistoriska riksmuseet, strax norr om Frescati, på väg mot Norrtälje

Museet inhyser en mängd uppstoppade fåglar. Många av dem är så ovanliga att de t.o.m. har dött ut. Då återstår ju endast museibesöket som observationsalternativ.

Museets rovfågelsavdelning är omfattande. Här kan man verkligen förbättra sina kunskaper om olika arters utseende.

Oftas pågår någon utställning som tar upp aktuella teman, exempelvis våtmarksproblemen eller försurning av mark och vatten.

Utöver fåglarna finns även ett stort antal andra djur exponerade.

Bakom kulisserna pågår också ständigt forskningsarbete. Biociproblemet analyseras, ringmärkningsdata insamlas och övrig vetenskaplig forskning är knuten till institutionen.

Museet är väl värt ett besök. Alla tillfälliga stockholm-gäster rekommenderas därför att ägna några timmar åt utställningarna, som säkert kan ge var och en en hel del kunskap.

Fauna och flora är en populärtidskrift för biologi som utges av Naturhistoriska riksmuseet. Den är ett kontaktorgan mellan forskning på olika nivåer och allmänheten. Undersökningsresultat publiceras och diskuteras, liksom notiser om växter och djur samt artiklar om lokalfloror och lokalfaunor.

Fauna och flora

Det första numret av Fauna och flora utkom 1906. Tidskriften utges med 6 nr per år, ca 300 sidor med populärvetenskapliga artiklar i aktuella ämnen.

Prenumerationspriset för helår är 45 kr.

Fauna och flora

Naturhistoriska riksmuseet

104 05 STOCKHOLM

ungdomsProgram

HOLKBYGGE: kl.15.30-18.00, varje onsdag fram till jul, samt 13/1 - 24/2

19/1 **FILMAFTON**, Sammilsdalskolan filmsal, kl.18.00

21/3 **SKIDTUR**, samling vid Orsandbaden kl.10.00
Medtag matsäck!

6/4 **UGGLEVAKA**, samling vid Brödernas Livs,kl.19.00
Medtag matsäck och varma kläder!

23/4 **EKSJÖN**, övernattnig i kojnan. Samling vid Brödernas Livs
kl.17.00.
Medtag matsäck för kvällen och morgonen. Vi åker skidor
från sjön Sängen, om det finns snö!

Vid ? ring: Kjell Bond   tel. 115 08
                         Lasse Bond   118 81
                         Sven Jakobsson   107 76 (BMW)

Från ungdomarnas övernattnig på Vaverön.
Fredrik och Matti Hysing tittar på Storskarvar.
Mattias Skoglund tittar på Fredrik o Matti.
Lasse Bond också. Stafan håller ett vakande öga på Rasmus,
som just plockat en gås.

Foto: Peter Fältman

CONNY HANSSON

RAPPORT FRÅN ÅRSMÖTET

Leksands fågelklubb har avhållit sitt 5:e årsmöte. Det gångna året har varit fyllt av aktiviteter. Det är främst provrestaureringen som tilldragit sig uppmärksamhet.

Fågelklubben har också flitigt deltagit i debatten om riksväg -70.

För att underlätta allmänhetens besök vid sjön, har några medlemmar under året tillverkat ett mindre fågeltorn. Det nya tornet nås lätt från Lima by. Härifrån har man en god uppsikt över Limsjöns norra delar.

Årsmötet avtackade Anita Lagerqvist, som varit föreningens sekreterare sedan 4 år tillbaka. Kjell Leander utsågs till efterträdare.

Ny i fågelklubbens styrelse blir också Bo Alexandersson medan Staffan Müller kvarstår som ordförande ännu ett år. För övrigt återvaldes Kjell Wallberg och Rolf Troeng till styrelseuppdrag.

Eftersom verksamheten inom föreningen svällt ut, presenterades inför årsmötet en organisationsplan för hur föreningen skall skötas i framtiden.

Självständigt arbetande kommittéer och arbetsgrupper kommer att driva föreningens arbete framåt.

Bl.a. utsågs på mötet en Limsjökommitté, som ansvarar för restaurering och skydd av sjön. Naturvårdskommittén har att bevaka naturskydds- och miljöfrågor som rör fågelklubbens verksamhetsområde. Programkommittén svarar för filmaftnar och föredrag samt ett 10-tal exkursioner och resor varje år.

Ungdomssektionen bedriver egen verksamhet för medlemmar i åldern 0-20 år.

Tidningsredaktionen svarar för att det fina informationsbladet kommer ut även i framtiden.

En fotogrupp skall lära varandra om naturfotografering samt arrangera filmaftnar och utställningar.

Dessutom valde fågelklubben kontaktmän mellan fågelklubben och andra organisationer.

Som språkrör gentemot DOF, Dalarnas ornitologiska förening, valdes Gunnar Lind. Till kontaktman mellan fågelklubben och den nybildade Leksands miljövårdsförening utsågs Bo Alexandersson.

För övrigt är stämningen i föreningen entusiastisk.

Ungdomarna planerar för en resa till franska Camarque. Om ca 2 år räknar man med att ha samlat in pengar till resan.

För fågelklubben sattes målsättningen för 1982 upp: en fördrämning av Limsjön, så att sjön ej torrlägges under sommarhalvåret, är ett måste för sjöns fortsatta existens. Vattendomstolen och Siljans regleringsfond kommer att uppvaktas i frågan.

K O M M I T T É R N A

<u>Limsjökommittén:</u>	Staffan Müller, 134 95 Carl-Otto Höglund
<u>Naturvårdskommittén:</u>	Sören Stenberg, 119 93 Gunnar Lind Ingemar Nilsson Kjell Leander Rolf Troeng Eyvor Troeng
<u>Tidningsredaktion:</u>	Staffan Müller, 134 95 Kjell Wallberg Ove Östberg
<u>Programkommitté:</u>	Kirka Alexandersson, 108.20 Rolf Troeng
<u>Ungdomssektion:</u>	Erik Östlund, 100 48 Sven Jakobsson Peter Fältman Lasse Bond Kjell Bond Per Lindberg
<u>Fotogrupp:</u>	Bo Sollén, 126 40 Sören Stenberg Kjell Bond Lasse Bond Peter Fältman Per Lindberg
<u>Örnutfodring:</u>	Sören Stenberg 119 93 Bosse Alexandersson Birger Blomkvist S-O Hällgren
<u>Dof-kontakt:</u>	Gunnar Lind 118 66
<u>Holkbyggarna:</u>	Kjell Bond 115 08
<u>Kontakt med Leksands miljövårdsförel:</u>	Bosse Alexandersson, 108 20

VÄND DIG TILL KOMMITTÉRNA OM DU HAR SYNUNKTER PÅ NAGOT SOM RÖR OSS!!

ARSBERÄTTELSE FÖR LEKSANDS FÅGELKLUBB VERKSAMHETSÅRET 1981

Leksands fågelklubb har under året fyllt 5 år. Utvecklingen har i stort sett varit positiv sedan starten 1976. Även det gångna året har varit fyllt med aktiviteter och engagemang, om vilket denna rapport vittnar. En noterbar nackdel med föreningens verksamhet är dock att allt för få medlemmar engagerats i allt för många verksamheter.

DATA

Medlemsantalet uppgår f.n. till ca 300 medlemmar. Av dessa är ca 100 ungdomar. Ett femtiotal av medlemmarna är bosatta utomsöcknes.

Styrelsen, som genomfört 2 protokollförda sammanträden, har under året bestått av

Staffan Müller, ordförande
Anita Lagerqvist, sekreterare
Kjell Wallberg, kassör
Rolf Troeng, ledamot
Kjell Leander, ledamot

VERKSAMHET

Aktivitetserna under året har främst varit inriktad på två olika områden. Iordningställandet av Limsjön samt exkursioner och program.

Limsjön

Ett fågeltorn har iordningställts vid norra Limsjön. Samlingsplatsen i södra delarna har förbättrats. 2 arbetsdagar har genomförts. Under mars månad var ett flertal maskiner verksamma med att forsla bort rotfiltsskiktet på en provyta vid fågeltornet. Resultatet därav blev mycket lyckat. En permanent vattenspegel har tillskapats, om än en liten sådan. En limnolog har ideellt följt utgrävningarna med ett flertal provtagningar, vilka pekar på att åtgärderna varit riktiga.

Exkursioner

Flera utflykter och längre resor har genomförts under året. Det är främst ungdomarna som lockats av resorna. Bl.a. har fågelklubben besökt Harzö i Sörmlands skärgård samt Krankesjön i Skåne. En höstresa gick till Ledskär vid Upplandskusten.

Program

6 filmaftnar arrangerades under året. Bl.a. har vi haft besök av Alf Linderheim och Edvin Nilsson. Tillsammans med Föreningen Norden möttes vi i en Färöafton.

Lokala exkursioner

7 exkursioner har genomförts på hemmaplan. Bl.a. har Kollsjön och Limsjön besökts.

Övriga arrangemang

Fågelklubben deltog under julslyktningssöndagen med en kaffeservering samt ett lotteri.

Skolorna i Leksand guidades sedan vanligt kring Limsjön. Sammanlagt ca 100 timmar lades ner på den verksamheten.

Holkbygget har pågått under hela vintern.

3 nummer av tidskriften har distribuerats till ca 500 adressater.

Örnutfodringen har liksom tidigare år skötts klanderfritt. Farmek i Borlänge har även i år ställt upp förtjänstfullt. Ett bidrag från Kungliga Vetenskapsakademien, vilka förvaltar Verner von Heidenstams fond, har delvis finansierat verksamheten.

Genom Fågelklubbens försorg har DOF's projekt Berguv försetts med foder under hela säsongen.

Fågelklubben initierade under vintern till 2 sammanträffanden med övriga naturvårdsorganisationer verksamma kring Siljan. Ovensiljans Naturvårdsförening, Rättviks Naturvårdsförening samt dess Fältbiologer, Leksands Miljövårdsförening och Fågelklubben har i ett remissvar enats om ett uttalande angående Siljanplaneringen.

I debatten kring riksväg -70 deltog Fågelklubben i såväl massmedia som på det kommunalpolitiska planet. Ett flertal artiklar i pressen, flera inslag i Radio Dalarna samt även Mitt-Nytt förmedlade vår syn på vägfrågan.

Vattendomstolen i Stockholm har uppvaktats i Limsjöärendet. Förhandlingar om dämningrätten pågår.

Under hösten har Fågelklubben initierat till ett samarbete med Fritidsfiskarna Leksands Miljövårdsförening i problemen kring försurningen av våra vattendrag.

Samarbetet med Studieförbundet har varit godd. Ett par kulturarrangemang samt en studiecirkel har genomförts i förbundets regi.

En grupp högstadiel elever har inom ramen för "Fritt valt arbete" arbetat inom området "Fältbiologi".

Inventeringsuppdragen har gått på sparlåga, eftersom inrapporteringen ej varit omfattande.

Föreningsbiblioteket har begåvats med nya volymer. Verksamheten kan dock omfatta fler utlåningar än vad som nu varit fallet.

Utbytet med Masesgården i Grytnäs har varit givande och har tillfört vår kassa en del medel.

Inom ramen för "Samlad skoldag" s.k. SIA-skolan på Åkerö har Fågelklubben engagerats inom området fältbiologi.

Ungdomssektionen har arbetat självständigt och har genomfört en del filmaftnar och exkursioner under året.

Samarbetet med hälsovårdsnämnden och byggnadsnämnden har varit gott. Fågelklubben har bl.a. genom sin Naturvårdskommitté besvarat en del remisser.

Tidningen har delvis reproducerats av en medlem, vilket fullt utbyggt kommer att förbilliga tryckningen högst avsevärt.

Under året har planerna på en resa till sydfranska Camarque initierats. Ungdomarna har därför påbörjat en insamling av pengar till resan. 3 stora beställningsjobb på kaffeservering, ett sommarlotteri samt julkärvetillverkning har hittills inbringat i runt tal 10.000:-- kronor.

En stor utomhusbur, som kan ta emot lättare skadad fågel som är speciellt skyddsvärd, har byggts i Sunnanång. Under sommaren har två rovfåglar förvarats i buren. Resultatet av verksamheten har varit skiftande. En duvhök avled efter en vecka i frihet, medan en sparvhök återfick flygförmågan och troligen också förmågan att överleva. Verksamheten skall ses som ett försök, men kan vara ett sätt att permanent stötta de svaga rovfågelstammarna.

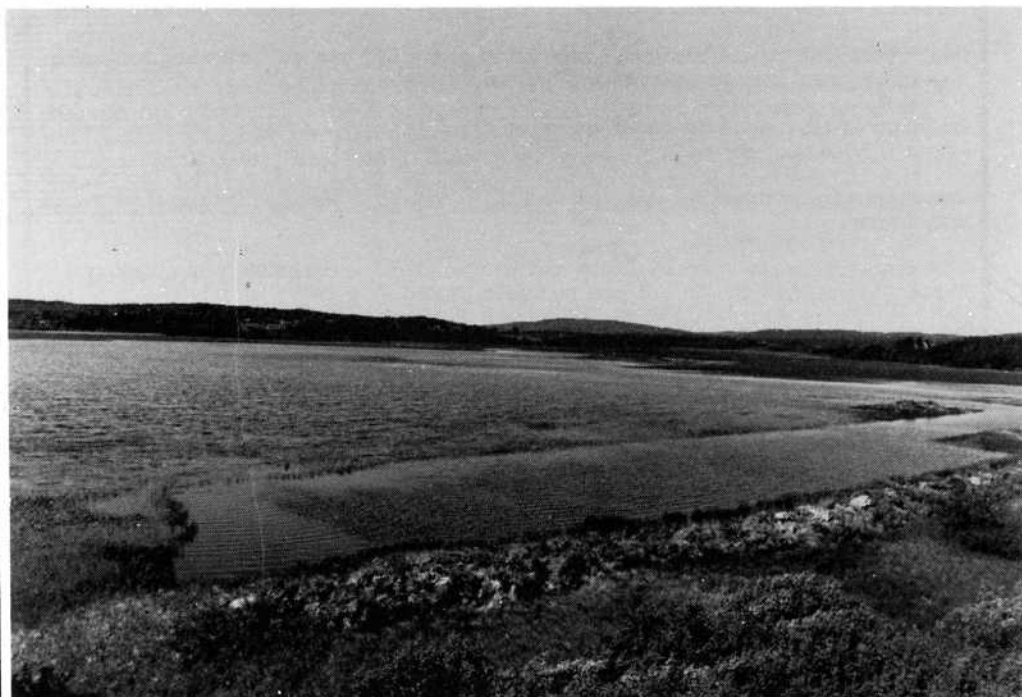
Slutligen önskar vi att samarbetet med den nybildade miljövårdsföreningen kan utvecklas och ge oss nya impulser.

Verksamheten i fågelklubben har breddats högst avsevärt. Många insatser har blivit halvhjärtade på grund av tidsbrist, men med det nya systemet mar arbetsgrupper som förvaltar olika verksamhetsgrenar inom fågelklubben, tror vi att vår förening kommer att få en än större betydelse för utvecklingen av en god livsmiljö i Leksand, inte bara för fågel- och djurlivet, utan även för oss. Vi skall fördjupa samarbetet med nykomlingen Leksands miljövårdsförening.

Leksand den 15 oktober 1981

Staffan Müller
Ordförande

Anita Lagerqvist
Sekreterare

OVANLIG GÅS I BYRVIKEN

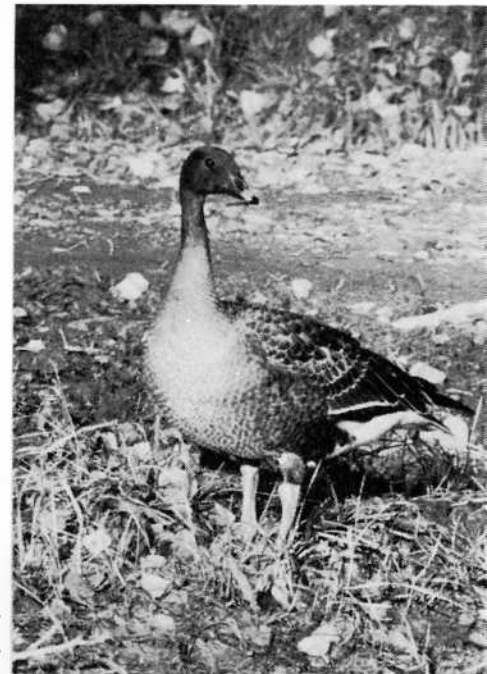
Under allhegonahelgen gästades ånyo Byrviken av en ovanlig gåsart. Det var ju inte många månader sedan Stripgässen gick och betade på gräsvallarna kring Fornbybanken.

Denna gång är det en SPETSBERGSGÅS som valt att rasta kring stränderna av Byrviken.

Bertil Hellström, hemmahörande i Siljansnäs var inte sen att förevisa det celebra besöket.

Likheten mellan en Spetsbergsgås och en ung Bläsgås är slående, men den sistnämnda är försedd med orangefärgade ben medan Spetsbergarens är rosa. Likaså är näbbrotens mörka fält markant på Spetsbergsgåsen. Den unga Bläsgåsen har endast den svarta näbbnageln på en i övrigt ljusrosa näbb.

Spetsbergsgåsen häckar inte i Sverige. Den är hos oss en mycket sällsynt förbipasserare, från boplatserna på Grönland, Island och Spetsbergen.

FOTOTÄVLING

Som du kan se våra senaste nummer av informationsbladet, börjar allt fler av våra medlemmar att lämna bildmaterial till tidningen.

Det börjar nu bli dags att väcka alla fotointresserade till liv!

VAR MED I FÅGELKLUBBENS FOTOTÄVLING!

TEMA   V I N T E R F Å G E L

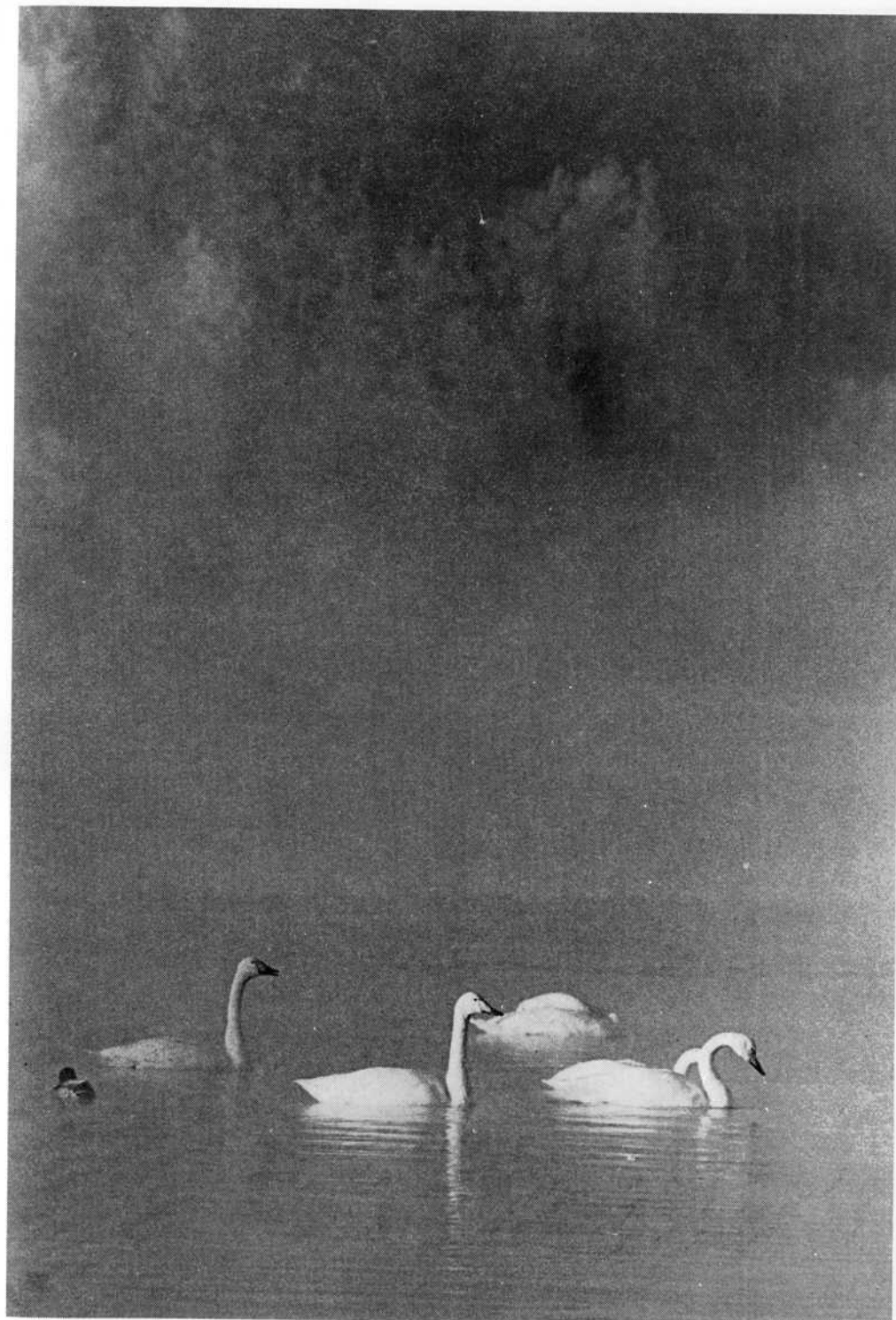
Alla medlemmar äger rätt att deltaga med ett obegränsat antal bilder tagna i svart-vitt, färg eller dia.

1:a pris   5 rullar tri-X   alt. 2 rullar diafilm

2:a pris   3 rullar tri-X   alt. 1 rulle diafilm

Jury: Bo Sollén och Gunnar Lind.

Sänd in ditt tävlingsbidrag till Gunnar Lind,
Yttermo, 793 00 Leksand senast den 1 april 1982.

FÅGLARNA VID DRAGSÄNGARNA

Inte sedan 1975/76 har vadarna, som passerar Dragsängarna, haft så gynnsamma födosökstillfällen som i år.

Vem har väl på försommaren anat att de rekordstora mängder vatten, som då fyllde Siljan och älven, skulle rinna bort på några veckor.

Redan i början av augusti kunde man ana konturerna på gyttjebankarna, som började sticka upp ovanför vattenytan här och var längs Insjöns stränder.

I mitten på september nådde vadarsträcket sin kulmen. Då var också stora strandytor torrlagda.

Kärrensäppan

Den i år vanligaste förekommande vadaren på Dragsängarna var utan tvekan den kortbenta kärrensäppan.

Många fåglar hade övergått i vinterdräkt, medan en hel del fortfarande hade kvar den karaktäristiska svarta rektangeln på buksidan.

Som mest besöktes Dragsängarna av ca 50 kärrensäppor.

Strandpiparen

Även den större strandpiparen förekom ständigt på Dragsängarna, från slutet på juli fram till första oktober.

Kustpipare

En fågel som man knappast förväntar sig att se här i inlandet är den vackra kustpiparen. Så här sent på säsongen är det väl lite si och så med skönheten, men en del av fåglarna hade kvar en dräkt som kunde avslöja praktens i sommarskruden.

Kustpiparen häckar ej i vårt land men passerar på bred front under höststräcket.

Tundran i norra Ryssland och Sibirien är kustpiparens hemtrakter.

Kustsnäppan

En annan fågel som hör Asien till men som också sågs flera gånger på Dragsängarna under hösten var kustsnäppan.

Detta är en mycket vacker, traststor, roströd fågel som normalt håller till längs ishavskusten.

Övriga observationer

Bland övriga vadareobservationer under hösten kan nämnas bl.a. ljungpipare, gluttsnäppa, grönbena, rödbena, brushane, småsnäppa och mosnäppa.

FJÄLLUGGLA

Även om Leksandstrakten var tämligen fattig på gnagare under den gångna säsongen fanns det lokalt i landet god tillgång på bl.a. lämmel.

Stefan Thulemark i Mjälgen besöker med jämna mellanrum ett lappläger längst upp i norr. I år kom han på ett bo med dessa 3 dunbollar i.

Fjällugglan lägger sina ägg direkt på marken. Därför kan man knappast tala om något bo. Denna nästan helvita uggleart är ytterst beroende av framför allt fjälllämmel. Därför försvinner nästan hela beståndet under gnagarfattiga år, för att åter dyka upp lite varstans under goda gnagarår.

I Dalarna har man någon gång siktat denna vackra fågel, främst i fjällkedjan.

Vissa år invaderas även sydsverige av fjällugglan, som under vinterhalvåret kan stryka omkring över vida områden.

Fjälluggla
Foto: Stefan Thulemark

December
v50
11
Fredag

ULF RISBERG

ILLUSTRATÖR I MÅNGA BÖCKER OCH TIDSKRIFTER
VISAR EN BILDSVIT:

FÅGLAR I BERGSLAGSNATUR

SAMLING I LEKSANDSHALLENS CAFETERIA
FREDAGEN DEN 11 DECEMBER KL. 19.00.

Frivillig entré

Servering

V Ä L K O M N A !

studieförbundet
Fritidsrörelsernas eget studieförbund

NATTSKÄRRA PÅ MORA TALLHEDAR

FOTO: ULF RISBERG / N

METRO
LJUSREKLAM

STOCKHOLM - Ingenjörscentrum, 191 78 Sollentuna
LEKSAND - Box 61, 793 01 Leksand

Den dyrbara och svåra rasteringen av fotografierna i detta nummer har Conny Hansson fixat med hjälp av Metro's repro-utrustning !

Naturen lockar till vördnad. Bian Qvicker gav för inte så länge sedan ut sin diktsamling. Litet av hennes syn på naturen speglades i de dikter som presenterades i nr 1/81. Här kommer en annan fågelklubbares verk. Roine Gullström har dessutom tonsatt dikten och sjöng den på årsmötet 1981.

LIMSJÖNS FÅGELSÅNG

Text & Musik: Roine Gullström

Staren sitter på nyknoppad kvist
det gjorde den ej, när jag såg den sist
då var det snö, det var kallt, det var vitt
isen låg still på Limsjön.

Nu vintern smultit undan i regn
våren har kommit med grönska och hägn
sommarn är nära, ty dagen är lång
fåglarna fyller rymden med sång.

Refr:

Där seglar tranor bland sparvar och mås
Storspov o tofsvipa, Canadagås
Blå o Brun kärrhök, i himmelens höjd
Limsjön har öppnat våren sin fröjd

Grönbena, piplärka, strömstare med
Tornfalkar, duvhök, ja allt kan man se
Gulärta, bergfink och massor av trast
landar bland vassen, att ta sig en rast.

Refr:

Där landar tranor bland sparvar och mås
Storspov .....

Naturskönt, javisst, den ligger ju här
Limsjön som alla i Leksand har kär
Ett paradīs är det för fågel och folk
kom hit du också o sätt upp din holk.

Refr:

Här seglar tranor bland sparvar och mås
Storspov o tofsvipa, Canadagås
Blå o Brun kärrhök, i himmelens höjd
Limsjön har öppnat för världen sin fröjd.

Virket till
holken
Kommer från

Alla vägar bär till

HOTELL
siljansnäs

